

Література:

1. UNCTAD. (2001). Compendium of International Arrangements on Transfer of Technology: Selected Instruments. Relevant Provisions in Selected International Arrangements Pertaining to Transfer of Technology. United Nations (UN). New York and Geneva.

2. Проект з інтелектуальної власності та передачі технологій: загальні проблеми – побудова рішень. Комітет з розвитку та інтелектуальної власності (КРИС) Восьма сесія Женева, 14-18 листопада 2011 р. www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/ru/cdir_8/cdir_8_7.doc

3. Мала гірнича енциклопедія / [за ред. В. С. Білецького]. Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. Т. 3. 644 с.

4. Дроб'язко В. С. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. Київ : Юрінком Інтер. 2004. 511 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-130>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТА ТА СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНОГО З КОРУПЦІЄЮ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Белоусов В. О.

*аспірант кафедри адміністративного права,
інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Київського університету інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Київ, Україна*

Структура юридичного складу адміністративного правопорушення традиційно розглядається, як сукупність чотирьох елементів. До таких елементів відносять: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона.

Характеристика юридичного складу адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, потребує аналізу таких її обов'язкових елементів (які нас зацікавили) як суб'єкт та суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (в сфері охорони здоров'я зокрема).

Щодо поняття *суб'єкта адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією* (в сфері охорони здоров'я зокрема), варто вказати, що воно відсутнє та чітко не визначено у законодавстві. Утім, у

теорії адміністративного права під суб'єктом адміністративного правопорушення взагалі, розуміють особу, яка його вчинила, та яка досягла певного віку і є осудною [1, с. 221].

Традиційно під суб'єктом адміністративного правопорушення розуміють:

1) фізичну осудну особу, якій на момент вчинення проступку виповнилося 16 років [2, с. 181];

2) юридичну особу [3, с. 84];.

Враховуючи наведений підхід у теорії адміністративного права до визначення суб'єкта адміністративного правопорушення варто вказати, що обов'язковою його ознакою є осудність. У чинному адміністративному законодавстві поняття «осудність» не закріплено, проте у ст. 20 КУпАП закріплено, що не підлягає адміністративній відповідальності особа, яка під час вчинення протиправного діяння була в стані неосудності, тобто не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними внаслідок хронічної душевної хвороби, тимчасового розладу душевної діяльності, слабоумства чи іншого хворобливого стану [4].

З наведеного доцільно зробити висновок, що осудність, як обов'язкова ознака суб'єкта адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (в сфері охорони здоров'я) характеризується такими важливими складовими:

1) здатність особи усвідомлювати свої дії;

2) здатність особи керувати своїми діями.

Традиційно суб'єктів адміністративного правопорушення класифікують на:

1) загальні, до яких відносять осудних осіб, які досягли віку, з якого настає адміністративна відповідальність;

2) спеціальні, до яких відносять осіб, яким властиві певні особливості щодо вчинення тих чи інших правопорушень або, які не несуть адміністративної відповідальності на загальних підставах (посадові особи, неповнолітні, водії тощо);

3) особливі, до яких відносять осіб, на яких поширюється дія спеціального законодавства (судді, державні службовці, медичні працівники тощо) [5, с. 81; 2, с. 141].

Крім того варто підкреслити, що переважна більшість норм глави 13-А КУпАП містять примітку, в якій закріплюється перелік осіб, які є суб'єктом конкретного адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Так, наприклад, згідно з приміткою до ст. 172⁶ КУпАП суб'єктом правопорушень є особи, які відповідно до ч. 1 та 2 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [68].

Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією показує психічне ставлення особи до вчиненого нею протиправного діяння. Традиційно до складових суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення відносять вину правопорушника, а також мету і мотив його діяльності [6, с. 26; 2, с. 142]. Крім того більшість дослідників обґрунтовують, що обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення є саме вина, відсутність якої виключає адміністративну відповідальність.

Формами вини є умисел та необережність. Згідно ст. 10 КУпАП умисним адміністративне правопорушення (пов'язане з корупцією у сфері охорони здоров'я зокрема) може бути визнане за наявності таких умов:

- 1) особа усвідомлювала протиправний характер вчиненого діяння, передбачала його шкідливі наслідки, бажала настання цих наслідків;
- 2) особа усвідомлювала протиправний характер вчиненого діяння, передбачала його шкідливі наслідки, свідомо допускала настання цих наслідків [4].

Вчинення з необережності такого правопорушення характеризується такими ознаками:

- 1) особа, яка його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків свого діяння (дії чи бездіяльності), але легковажно розраховувала на їх відвернення;
- 2) особа, яка його вчинила, не передбачала можливості настання таких наслідків, хоч повинна була і могла їх передбачити [4].

Підводячи проміжні висновки варто вказати, що аналізований вид правопорушень становить загрозу різновекторним суспільним відносинам, оскільки систематично посягають на ustalений порядок діяльності органів публічного адміністрування. Традиційно структура юридичного складу адміністративного правопорушення характеризується сукупністю чотирьох обов'язкових елементів, до яких відносяться: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт та суб'єктивна сторона. Не є виключенням й структура юридичного складу адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (в сфері охорони здоров'я зокрема), яка містить всі наведені елементи, які нами характеризуються, це суб'єкт та суб'єктивна сторона.

Висновки. Виходячи із вищевикладеного доцільно зробити висновок, що суб'єктом адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією (в сфері охорони здоров'я зокрема), є спеціальний суб'єкт. Крім того, суб'єктом адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією є особи, які зобов'язані подавати декларацію. Перелік таких осіб законодавчо визначений у ч. 1

та 2 ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції», до якого, на нашу думку, варто додати й працівників медичної сфери.

Суб'єктивну ж сторону юридичного складу адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, доцільно розуміти як систему передбачених адміністративно-правовою нормою ознак, що характеризують внутрішню сторону проступку (психічне ставлення особи до вчиненого діяння), характерною особливістю якого є вчинення його умисно.

Література:

1. Кириленко Є.В. Поняття та склад адміністративних правопорушень: запрошення до дискусії. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-1. С. 219–221.

2. Стрельченко О.Г. Специфіка проступку як складової частини адміністративного делікту. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 137–143.

3. Бортник В.А. Адміністративне право України : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. 222 с.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 04.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.

5. Берізко В.М. Особливості складу адміністративного правопорушення у сфері протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 80–83.

6. Белікова О.В. Юридичний склад адміністративного правопорушення. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2013. № 3 (41). С. 22–28.